

Dr. Karmen Erjavec

Raba Facebooka in študijski uspeh slovenskih študentov

Izvirni znanstveni članek

UDK 37:004.738.5

KLJUČNE BESEDE: internet, Facebook, študij, študenti, študijski uspeh, motivi

POVZETEK – Ker obstoječe študije o rabi Facebooka (FB) med študenti zanemarjajo analizo odnosa med rabo FB in študijskim uspehom izven anglo-ameriškega konteksta, skuša članek zapolniti to raziskovalno vrzel. Ključni cilji študije so bili preveriti, ali obstajajo razlike v študijskem uspehu med uporabniki in neuporabniki FB, ter proučiti vpliv rabe FB na študijski uspeh. Izvedena je bila anketa med 209 študenti Univerze v Ljubljani. 67,5 odstotka študentov je poročalo, da uporabljajo FB vsak dan, in to za vzdrževanje stikov in zabavo, minimalno pa za študijske namene. Uporabniki FB imajo nižje študijske ocene in poročajo o manjšem številu ur študija na teden kot neuporabniki. Večina uporabnikov FB je poročala, da raba FB ne vpliva na njihov študijski uspeh, saj ga ne uporabljajo dovolj pogosto ali dolgo, da bi lahko nastal učinek. Večina študentov, ki je poročala, da raba FB negativno vpliva na njihov študijski uspeh, je poudarila pomanjkanja časa za študij. Študenti, ki so poročali, da raba FB pozitivno vpliva, so poudarili uporabnost FB za študijsko delo.

Original scientific paper

UDC 37:004.738.5

KEYWORDS: Internet, Facebook, study, university students, academic achievement, motives

ABSTRACT – Since existing studies on the use of Facebook (FB) among students neglect the analysis of the relationship between FB use and academic achievement in a non Anglo-American context, this article tries to fulfill this research gap. The main purposes of this study were to examine whether there are differences in the academic achievement of university students who are FB users and non-users, and analyse the effect of using FB on academic achievement. Data was collected via a survey that included 209 students of the University of Ljubljana. 67.5% of the students reported that they used FB at least once a day. Students mainly used FB for maintaining contact and for entertainment, but the least for studying purposes. FB users reported that they had lower grades and spent fewer hours per week studying on average compared to FB non-users. The majority of FB users reported that FB did not affect their academic achievement, because they did not use it frequently or long enough for such an effect to occur. The majority of FB users who reported that FB had a negative impact on their academic achievement emphasised the lack of time for studying. Those who reported that FB had a positive impact pointed out the usefulness of FB as a networking tool for studying purposes.

1. Uvod

Facebook (FB) je socialno spletno omrežje, ki je med študenti najpogostejše uporabljeno (Educause, 2006; Golder idr., 2007). Ellison in kolegi (2007) poročajo, da 90 odstotkov dodiplomskih študentov v ZDA uporablja FB. Prav tako je FB postal najbolj priljubljeno spletno socialno omrežje britanskih študentov (Madge idr., 2009).

Nedavna avstralska raziskava (Wise idr., 2011) je pokazala, da skoraj vsi avstralski študenti uporabljajo FB. Kaj pa slovenskih študenti? O tem nimamo raziskav. Rezultati slovenske raziskave *Socialna omrežja 2011* (2011) so pokazali, da po uporabi spletnih socialnih omrežij izrazito izstopajo šolajoči.

Zagovorniki FB (npr. Munoz in Towner, 2009) menijo, da lahko raba FB pozitivno vpliva na študij. Na primer, študenti lahko uporabljajo FB za skupinsko študijsko delo, profesorji za komunikacijo s študenti in objavo informacij o predmetu. Na drugi strani kritiki izražajo pomisleke o pozitivnih učinkih rabe FB na študij (npr. Kirschner in Karpinski, 2010). Na primer, študenti na FB objavljajo fotografije, ki lahko ogrozijo njihove zaposlitvene možnosti. Drugi očitek je, da študentom zaradi rabe FB primanjkuje časa za študij. Toda tako predlogi kot pomisleki ne temeljijo na empiričnih podatkih.

V metaanalizi rabe FB med študenti je Khe Foon Hew (2011) ugotovil, da je večina študij vključevala anglo-ameriške študente in zaključil, da bi se morale prihodnje raziskave osredotočiti na študente drugih držav, da bi bolje razumeli, ali in kako različna družbeno-kulturna in geografska okolja vplivajo na rabo FB med študenti. Pregled obstoječe dosegljive literature kaže, da obstaja raziskovalna vrzel na področju empiričnega raziskovanja rabe FB in njegovega vpliva na študijski uspeh izven anglo-ameriškega konteksta. Zato je namen te študije predstaviti pregled obstoječih ugotovitev na področju rabe FB za študijske namene ter v empirični raziskavi preveriti, ali obstajajo razlike v študijskem uspehu med uporabniki in neuporabniki FB, ter proučiti vpliv rabe FB na študijski uspeh. Ugotovitve raziskave lahko prispevajo k boljšemu razumevanju rabe FB med študenti. Še posebej lahko pomagajo univerzitetnim profesorjem, da bolje razumejo, kako študenti uporabljajo FB in kako lahko rabo FB vključijo v študijski proces.

2. Teoretično ogrodje

FB je spletno socialno omrežje, ki uporabnikom omogoča širjenje idej, dejavnosti, dogodkov in interesov znotraj svojih individualnih omrežij brez konvencionalnih omejitev materialnih resursov, bližine in časovne omejitve (Bambina, 2007).

2.1. Motivi za rabo Facebooka

Obstoječe študije navajajo devet motivov rabe FB med študenti. Prvi motiv je vzdrževanje obstoječih odnosov (npr. Bosch, 2009; Lewis in West, 2009; Pempek idr., 2009), drugi spoznavanje novih ljudi (npr. Sheldon, 2008a; Urista idr., 2009), tretji zabava (Lewis in West, 2009; Pempek idr., 2009; Sheldon, 2008a), četrti dvig priljubljenosti, tj. tekmovanje v številu prijateljev na FB (Urista idr., 2009), peti preganjanje dolgčasa (npr. Joinson, 2008; Pempek idr., 2009; Sheldon, 2008a) in šesti izražanje in samopredstavitve (Joinson, 2008; Pempek idr., 2009). Sedmi motiv je

pomoč pri študiju (Bosch, 2009; Pempek idr., 2009). Bosch (2009) je ugotovil, da študenti uporabljajo FB, da s pomočjo prijateljev najdejo odgovore na vprašanja, povezana s predmetom, s sošolci izmenjajo informacije o študijskih projektih, zapiske predavanj in druga študijska gradiva ter obvestijo predavatelje o temah, ki bi jih radi na predavanjih bolje spoznali. Ker se profesorji bolje pripravijo na predavanja, so predavanja kakovostnejša. Osmi motiv je uporaba FB za upravljanje, na primer oblikovanje in arhiviranje fotografij ter kontaktnih informacij (Young in Quan-Haase, 2009). Deveti motiv je študentska aktivnost, na primer študenti uporabljajo FB za pridobivanje informacij o študentskih volitvah (Bosch, 2009).

Študenti večinoma uporabljajo FB za socialne interakcije, predvsem za vzdrževanje obstoječih odnosov. Interakcija predvsem vključuje ljudi, s katerimi imajo že vzpostavljene medosebne odnose (npr. Bosch, 2009; Ophus in Abbitt, 2009; Pempek idr., 2009).

Interakcija na FB je minimalno povezana s študijem. Selwyn (2009) je ugotovil, da je bilo le 4 odstotke od skupno 68.169 objav na FB povezanih s študijem in da ni statistično značilnih razlik v rabi FB za študij po spolu, letniku študija in študijskim uspehom. Da študenti minimalno uporabljajo FB za študij, so potrdile tudi druge študije (npr. Kolek in Saunders, 2008; Madge idr., 2009; Mazer idr., 2009).

2.2. Prijateljstvo na Facebooku

Rezultati raziskav kažejo, da imajo študenti med 150 in 350 prijateljev na FB (npr. Christofides idr., 2009; Lewis in West, 2009; Muike idr., 2009). Večina ima od 200 do 350 prijateljev (ibid.). FB ima pomembno vlogo pri vzpostavljanju in ohranjanju socialnega stika. FB z objavo osebnih podatkov študentom omogoča, da prepoznajo tiste posameznike, ki jim lahko pomagajo pri študiju (Ellison idr., 2007). Ross in kolegi (2009) so ugotovili, da ne obstaja povezava med ekstravertiranostjo in številom prijateljev na FB, obstaja pa povezava med številom prijateljev in spolom, saj imajo študentke bistveno več prijateljev (Pempek idr., 2009). Sramežljivost je negativno povezana s številom prijateljev (Orr idr., 2009). Študenti, ki so zaskrbljeni glede svoje medosebne komunikacije, imajo manj prijateljev (Sheldon, 2008b). Študenti, ki objavljajo referenčne podatke, na primer kraj rojstva, začasno bivališče in študijski program, imajo v glavnem več prijateljev kot tisti, ki jih ne objavijo (Lampe idr., 2007).

2.3. Količina in vrsta informacij na Facebooku

Na FB študenti razkrijejo bistveno več osebnih informacij kot prek drugih informacijskih in komunikacijskih tehnologij (Christofides idr., 2009). Pri tem v glavnem objavljajo točne podatke, saj menijo, da je nesmiselno ponarejati podatke, ker bi to znanci takoj ugotovili (Young in Quan-Haase, 2009). Študenti najpogosteje objavljajo osebne podatke, kot so rojstni dan (96%), e-naslov (85%), rojstni kraj (85%) in zakonski status (81%), redko pa telefonsko številko (24%) in naslov bivanja (4%) (Christofides idr., 2009).

Večina s študijem povezane rabe FB je vezana na predmet, katedro in oddelek ter deluje predvsem na administrativni ravni, na primer objava seznama predavanj, študijskih pravil, komentarjev predavanj in študijskih nalog (Selwyn, 2009). Na FB manjka objava pedagoškega vidika študijskega procesa, na primer refleksija študijske snovi in komentarji določenih predmetnih tem (ibid.).

2.5. Vpliv

2.5.1. Vpliv samopredstavitve profesorjev na Facebooku na njihovo verodostojnost

Mazer in kolegi (2009) so proučevali učinke samopredstavitve profesorice na FB, ki jih študenti niso poznali, na njihovo verodostojnost. Raziskava je pokazala, da so študenti pripisali profesorici, ki so imele objavljenih več informacij o sebi (fotografije iz različnih socialnih okolij s prijatelji in družino, informacije o najljubših knjigah in filmih, zakonskem statusu in članstvu v skupinah ter komentarji na zidu), višjo verodostojnost kot tistim profesorici, ki so imele objavljenih manj informacij (fotografija profesorice in informacija o njenem položaju na univerzi).

2.5.2. Vpliv rabe Facebooka na študij

Kirschner in Karpinski (2010) sta anketirala študente na Univerzi Midwestern v ZDA in ugotovila, da so imeli uporabniki FB znatno nižje ocene v primerjavi z neuporabniki. Uporabniki so poročali tudi o manjšem številu študija ur na teden (1–5 ur) kot neuporabniki (11–15 ur). Ugotovila sta tudi, da raba FB, študijske ocene in ure študija niso odvisne od tega, ali študent obiskuje dodiplomski ali podiplomski študij. Prav tako niso odvisne od študijskega programa.

3. Metoda

Podatki so bili zbrani na vzorcu 209 študentov Univerze v Ljubljani, in sicer Fakultete za družbene vede (N=53), Pedagoške fakultete (N=52), Fakultete za elektrotehniko (N=52) in Veterinarske fakultete (N=52). 83 (39,7%) anketirancev je bilo moškega in 126 ženskega spola (60,3%). Anketiranci so bili redni študenti, in sicer prve stopnje (N=109, 52,2%) in druge stopnje (N=100, 47,8%). Povprečna starost je bila 23,06 (SD=3,72).

Anketa je bila oblikovana po vzoru raziskave Kirschnerja in Karpinskega (2010) iz štirih sklopov zaprtih vprašanj, na primer da/ne in Likertova lestvica, in enega odprtega vprašanja. V prvem sklopu smo anketirance prosili, da podajo demografske informacije, na primer starost, spol, fakulteta. V drugem sklopu smo študente pozvali, da posredujejo študijske informacije, na primer o povprečni oceni, urah, namenjenih študiju na teden, in obšolskih dejavnostih. Tretji sklop je spraševal o času, namenjenemu rabi interneta. Četrty sklop je bil osredotočen na rabo FB, na primer minute, na-

menjene rabi FB na dan, in motivi za rabo FB. Peti sklop se je osredotočal na podatke, povezane s študentskim dojemanjem vpliva rabe FB na študijski uspeh. O dojemanju tega vpliva so študenti odgovarjali na vprašanje brez vnaprej danega odgovora. Bili so vprašani, ali menijo, da FB vpliva na njihov študijski uspeh in kako.

Udeleženci raziskave so bili izbrani na podlagi obiska raziskovalcev na posameznih predavanjih, na katerih smo jih prosili, da prostovoljno sodelujejo v raziskavi v zimskem semestru 2012/2013. Vzorčenje se je začelo kot priročno in se razvilo v snežno kepo, saj so nam predavatelji priporočili druge predavatelje, pri katerih smo izvedli anketo. Študenti so anketo reševali od 20 do 30 minut.

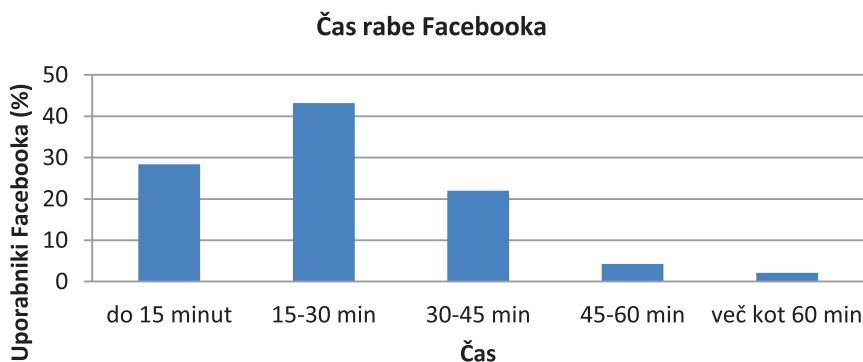
Analiza podatkov je bila kvantitativna in kvalitativna. Kvantitativni podatki, na primer srednje vrednosti, standardni odkloni, frekvence, so bili analizirani s programom SPSS. Poleg osnovnih deskriptivnih analiz smo izvedli multivariantno analizo variance (MANOVA), ki je bila uporabljena za analizo povezanosti med rabo FB in študijskim uspehom. Odprti odgovori so bili analizirani z uporabo kvalitativne analize podatkov, ki vključuje dva ključna postopka: redukcijo podatkov in identifikacijo vzorca ter oblikovanje analitičnih ugotovitev. Različni raziskovalci smo podatke odprtega odgovora vsebinsko reducirali na teme in identificirali vsebinske vzorce.

4. Rezultati

4.1 Raba Facebooka

Vsi študenti so poročali, da uporabljajo internet, najpogosteje (90,1%, N=190) eno do dve uri na dan. Večina je trdila, da internet uporablja za študijske namene (90,8%) in za razvedrilo (100%).

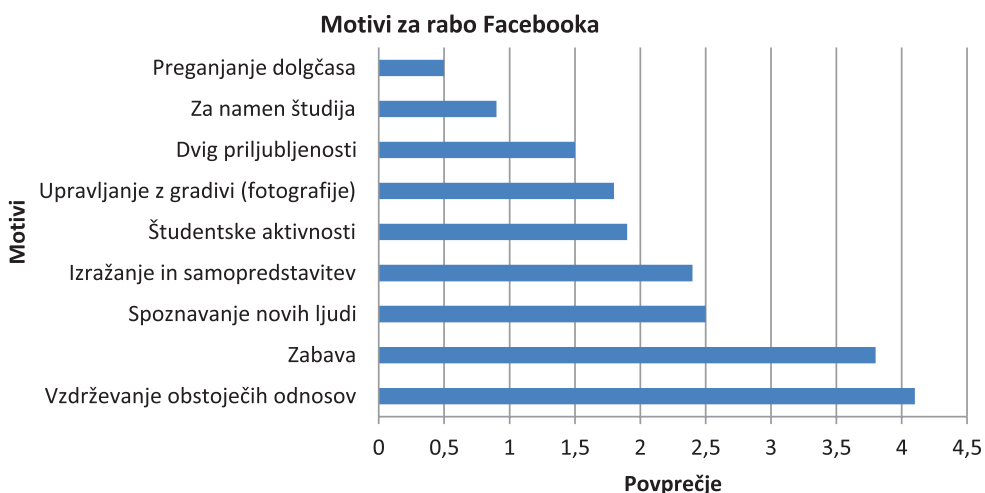
Slika 1: Čas rabe FB (N=141)

Večina anketirancev je poročala (67,5%, N=141), da uporablja FB vsak dan, 32,5 odstotka (N=68) pa, da ga ne uporablja. Na podlagi tega lahko sklepamo, da študenti uporabljajo FB redno, to je vsak dan, ali pa ga sploh ne uporabljajo. Kot kaže slika 1, je med uporabniki FB največ tistih, ki ga uporabljajo od 15 do 30 minut na dan (43,2%, N=61), sledijo tisti, ki ga uporabljajo do 15 minut (28,4%, N=40), od 30 do 45 minut (22,0%, N=31), od 45 do 60 min (4,3%, N=6) in več kot 60 minut (2,1%, N=3).

40,4 odstotka (N=57) uporabnikov FB je trdila, da več kot 16 ur na teden izvaja plačano delo, druga najpogostejša kategorija pa so bili tisti, ki ne izvajajo plačanega dela (17,7%, N=25). 85,1 odstotka (N=120) uporabnikov FB je poročala, da nameni obšolskim dejavnostim do 5 ur na teden. 77,9 odstotka (N=53) neuporabnikov FB pa, da več kot 16 ur na teden izvaja plačano delo, in 17,6 odstotka (N=12), da izvaja obšolske dejavnosti, ki jim večina (88,2%) nameni eno uro na teden.

Slika 2: Povprečja pomembnosti motivov za rabo Facebooka (N=141)

Slika 2 kaže povprečja ocen posameznih motivov za rabo FB na lestvici od 1 do 5. Študenti predvsem uporabljajo FB za vzdrževanje stikov (4,1) in zabavo (3,8). Neprimerno manj pomembni motivi so spoznavanje novih ljudi (2,5), samopredstavitev (2,4), študentske aktivnosti (1,9), upravljanje z gradivi (1,8), kot je oblikovanje in arhiviranje fotografij, in dvig priljubljenosti (1,5). Študenti minimalno uporabljajo FB za študijske namene, saj je bila srednja vrednost sklicevanj na študij 0,9. Na zadnjem mestu je bilo preganjanje dolgčasa (0,5).

4.2. Povezava med rabo Facebooka ter študijskim uspehom in urami študija

Ključni namen raziskave je bil ugotoviti, kakšna je povezava med študijskim uspehom in rabo FB. Najprej smo opredelili odvisne spremenljivke, to je *študijske ocene* in *ure študija* na teden. Spremenljivko *študijski uspeh*, merjeno kot povprečna ocena študenta, smo razvrstili v naslednjih pet kategorij: 1=do 5,9; 2=6–6,49; 3=6,5–7,49; 4=7,5–9,49; 5=9,5–10,0. Spremenljivko *ure študija* na teden smo razvrstili v naslednjih pet kategorij: 1=manj kot 1 ura, 2=1–5 ur, 3=6–10 ur, 4=11–15 ur in 5=16 ur in več. Trifaktorska MANOVA ($\alpha=0,01$) je bila izvedena z odvisnima spremenljivkama *študijski uspeh* in *ure študija* na teden. Spremenljivke so vključevale *rabo interneta* (da/ne), *študentski status* (prva stopnja in druga stopnja) in fakulteta (FDV, PF, EF, VF). Multivariantni učinek je bil statistično značilen za rabo FB ($\Lambda=0,773$, $F=32,12$, $df=2,2$, $P=0,001$) in *študentski status* ($\Lambda=0,876$, $F=8,4$, $df=2,2$, $P=0,001$). Izvedli smo tudi univariantno analizo ANOVA. Raba FB za *študijsko oceno* ($F=13,4$, $df=1,8$, $P=0,001$) in za *ure študija* na teden ($F=56,4$, $df=1,2$, $P=0,001$) je statistično značilna. Za *študentski status* je bil statistično značilen *študentski uspeh* ($F=14,9$, $df=1,3$, $P=0,001$).

ANOVA za *rabo FB* je pokazala statistično značilne razlike med skupinami študentov: uporabniki FB imajo nižjo srednjo vrednost študijskih ocen ($M=3,5$, $SE=0,04$) kot neuporabniki FB ($M=3,9$, $SE=0,03$). Uporabniki FB so poročali, da v povprečju študirajo manj ur ($M=1,4$, $SE=0,02$) kot neuporabniki FB ($M=2,7$, $SE=0,07$). Skupine uporabnikov FB se statistično značilno razlikujejo glede na čas študija. Uporabniki FB so študirali v povprečju od 1 do 5 ur na teden, neuporabniki od 11 do 15 ur na teden. ANOVA za *študentski status* kaže statistično značilne razlike glede na *študijski uspeh* med študenti prve in druge stopnje. Študenti druge stopnje imajo višjo srednjo vrednost študijskih ocen ($M=4,6$, $SE=0,09$) kot študenti prve stopnje ($M=3,1$, $SE=0,06$). V multivariantnem in univariatnem modelu dvojne in trojne interakcije niso bile statistično značilne. Univariatni model je pokazal, da odnos med *rabo FB* in *študijskim uspehom* in *uram študija* ni odvisen od tega, ali je študent prve ali druge stopnje. Odnos med *Rabo FB* in *študijskim uspehom* in *urami študija* na teden ni odvisen od fakultete in spola.

Analiza kvalitativnih podatkov je pokazala, da večina uporabnikov FB (75,2%, $N=106$) trdi, da FB ne vpliva na njihov učni uspeh, preostali (24,8%, $N=35$) pa so poročali, da FB vpliva na njihov učni uspeh. Med tistimi študenti, ki so poročali, da FB vpliva, je 74,3 odstotka ($N=26$) menilo, da negativno vpliva, in 25,7 odstotka ($N=9$), da pozitivno vpliva.

Analiza vsebine odgovorov anketirancev, ki so menili, da FB ne vpliva na njihov študijski uspeh, je pokazala, podobne odgovore. Večina anketirancev je poročala, da ga ne uporablja dovolj pogosto ali dolgo, da bi lahko vplival na njihov učni uspeh. Tipičen odgovor je bil: "Vsak dan nekaj minut ne more škoditi". Večina je tudi poudarila, da je študij njihova prednostna naloga. Tipični zapis je bil naslednji: "Raba FB ne vpliva na mene, ker ga uporabljam za odmor med študijem, ki je najpomembnejši".

Ta primer tudi jasno kaže, da večina uporabnikov FB dojema rabo FB kot nasprotje študiju, kot pritožbo, da se odpočije od študija.

Anketiranci, ki so menili, da raba FB negativno vpliva na njihov študijski uspeh, so najpogostejše (74,3%, N=26) zapisali, da jim zaradi rabe FB primanjkuje časa za študij. Tipični odgovor je bil naslednji: "Opažam, da mi v izpitnem obdobju primanjkuje časa za študij, ker me FB preveč okupira". Pet anketirancev je tudi zapisalo, da raba FB škoduje njihovem študijskemu uspehu tako, da so postali bolj raztreseni. Tipični odgovor je bil: "Opažam, da sem zaradi FB bolj raztresena in se težje skoncentriram".

Tisti, ki so poročali o pozitivnem učinku, so najpogostejše menili (25,7%, N=9), da je FB uporabno orodje za mreženje, oblikovanje študijskih skupin in iskanje podpore pri drugih študentih. Tipični odgovor: "Vpliv je dober, ker si lahko s sošolci izmenjam informacije o nalogi, ki jo moram narediti".

5. Diskusija in sklep

Študija je imela dva ključna cilja: preveriti, ali obstajajo razlike v študijskem uspehu med uporabniki in neuporabniki FB, in proučiti vpliv rabe FB na študijski uspeh. V zvezi z razlikami rabe FB in študijskim uspehom je analiza razkrila tri ključne ugotovitve. Prvič, uporabniki in neuporabniki FB se statistično značilno razlikujejo med seboj. Uporabniki FB imajo nižje študijske ocene in študirajo manj ur na teden kot neuporabniki. Drugič, ugotovljene so statistično značilne razlike v študijskem uspehu med študenti prve in druge stopnje. Študenti druge stopnje imajo višjo srednjo vrednost študijskih ocen kot študenti prve stopnje. Tretjič, odnos med rabo FB, študijskim uspehom in urami študija je neodvisen od študentskega statusa, vpisa na fakulteto in spola.

Pri uresničitvi drugega cilja smo ugotovili, da vsi študenti podobno uporabljajo internet. Največ študentov uporablja internet med eno do dve uri na dan. 67,5 odstotka anketirancev je trdilo, da uporablja FB vsaj enkrat na dan, najpogostejše od 15 do 30 min na dan. Več neuporabnikov FB nameni več časa plačanemu delu kot uporabnikov FB in več uporabnikov FB izvaja obšolske dejavnosti. Te ugotovitve kažejo, da so nekateri posamezniki bolj nagnjeni k uporabi FB kot drugi. Na primer, uporabniki FB so bolj vključeni v obšolske dejavnosti, kar nakazuje na večjo socialno ekstraverziranost, zato lahko predvidevamo, da ti posamezniki uporabljajo FB za vzdrževanje in širjenje svoje socialne mreže ter si z njo pomagajo organizirati obšolske dejavnosti. Ker je več neuporabnikov FB delalo več ur na teden plačanega dela kot uporabnikov FB, lahko sklepamo, da so neuporabniki preveč zaposleni, da bi imeli čas za vzdrževanje svojega profila. To je tema, ki bi jo bilo treba v prihodnje še raziskati. Študenti predvsem uporabljajo FB za vzdrževanje stikov (4,1) in zabavo (3,8) ter minimalno za študijske namene (0,9). Podobno so ugotovile tudi druge študije. Na primer, Kolek

in Saunders (2008) sta ugotovila, da študenti minimalno uporabljajo FB za študijske namene, saj je bila srednja vrednost sklicevanj na študij 0,4.

Večina uporabnikov FB poroča, da raba FB ne vpliva na njihov študijski uspeh, saj ga ne uporabljajo dovolj pogosto ali dolgo, da bi lahko nastal učinek. Večina tistih, ki je poročala, da raba FB negativno vpliva na njihov študijski uspeh, je poudarila pomanjkanja časa za študij. Tisti, ki so poročali, da pozitivno vpliva, so poudarili uporabnost FB za študijsko delo.

Ključna ugotovitev te raziskave je, da obstaja statistično značilen negativen odnos med rabo FB in študijskim uspehom. Uporabniki FB imajo nižje ocene in poročajo o manjšem številu ur študija na teden kot neuporabniki FB. Odgovori nekaterih uporabnikov nakazujejo, da nekateri študenti uporabljajo FB na račun študija ali drugih dejavnosti, povezanih s študijem, vendar pa ne moremo trditi, da obstaja neposredna vzročna povezave. Torej, FB ne moremo neposredno okriviti za slabši uspeh študentov, saj zato nimamo dovolj trdnih dokazov.

Primerjava z obstoječimi raziskavami (npr. Kirschner in Karpinski, 2010; Leis in West, 2009; Pempek idr., 2009) kaže, da študenti v Sloveniji bistveno ne odstopajo od anglo-ameriških študentov. To si lahko razlagamo s procesom globalizacije, ki je v razvitem svetu bolj ali manj poenotila potrošniške navade in življenjske stile študentov (Miles, 2000).

Raziskava ima tudi številne omejitve, ki odpirajo možnosti za nadaljnjo delo. Ena od ključnih izhaja iz vzorca, ki je sestavljen iz populacije študentov na razmeroma veliki javni univerzi v Ljubljani. Zato rezultati ne moremo posplošiti na študente drugih slovenskih univerz, ki imajo morda drugačne demografske značilnosti.

Karmen Erjavec, Ph.D.

Use of Facebook and academic achievement by Slovene students

Facebook is essentially an online social networking site which is generally considered the leading social networking site by university students. The advocates of Facebook have suggested that Facebook can positively affect a college student's life. On the other hand, critics voice their concerns about the possible negative effects of Facebook use. Such suggestions and criticism are often made not based on empirical findings.

Previous findings (e.g. Bosch, 2009; Lewis in West, 2009; Pempek et al., 2009) have found that students spend mostly between 10 to 60 minutes on Facebook every day with the primary purpose of keeping in touch with people. Students use Facebook to mainly maintain links with known people rather than create new contacts. Facebook friends were generally peers of a similar age. Very few education-related activities on Facebook were found in past research studies. Most of the study-related use of Facebook reported in past research tended to center upon course- or department related administrative

matters, instead of the pedagogy aspects of studying. Most research studies to date on Facebook have focused on Anglo-American students (Foon Hew, 2011). According to Khe Foon Hew (2011), future research should also be conducted with students from different countries in order to better understand whether and how different sociocultural and geographical contexts may influence the use of Facebook compared to the Anglo-American focus of many research to date. Since the existing studies on the use of Facebook among students neglect the analysis of the relationship between Facebook use and academic achievement in a non Anglo-American contexts, this article tries to fulfill this research gap.

The main purposes of this study were to examine whether there are differences in the academic achievement of university students who are Facebook users and non-users and examine the effect of using Facebook on academic achievement. This study helps educators better understand how and why students use this social networking site.

Data was collected from 209 students at the University of Ljubljana (Faculty of Social Sciences, Faculty of Education, Faculty of Electrical Engineering and Veterinary Faculty). The survey was based on the study of Kirschner and Karpinski (2010) and was developed on the basis of five sections of questions. In the first section, the respondents were asked to provide demographic information, such as age, gender and faculty. In the second section, the respondents were asked to provide studying information, such as their average grade, hours spent studying and extra-curricular activities. The third section was focused on the use of the Internet; for example: hours spent on the Internet. The fourth section was focused on the use of Facebook; for example, hours of Facebook use and motives. Finally, the fifth section was focused on the information related to students' perceptions of the effect of Facebook use on their own academic achievement. The students were asked whether they believed that Facebook influenced their academic achievement and how. There was a quantitative and qualitative analysis of data. The quantitative data, such as standard deviations, frequencies and percentages, were analysed using SPSS. In addition to the basic descriptive analysis, we performed a multivariate analysis of variance (MANOVA), which was used to analyse the relationship between Facebook use and academic achievement.

All the students reported that they spent using the Internet between one and two hours per day. 67.5% of the students claimed to use Facebook at least once a day, usually 15 to 30 minutes per day. Most students use Facebook regularly, i.e. every day, or do not use it at all. Students mainly use Facebook to maintain the existing relationship (4.1) and entertain themselves (3.8), to meet new people (2.5), to express or present oneself (2.4), for student activism (1.9), as a task management tool (1.8), to make oneself more popular (1.5), for studying (0.9) and to pass time (0.5). The scarcity of study-related Facebook use results is supported by other studies. For example, the mean number of references to learning was only 0.4 (Kolek and Saunders, 2008).

The survey results show that Facebook users and non-users are significantly different from each other. Facebook users have a lower mean of academic achievement and, on average, spend fewer hours per week studying than Facebook non-users. The rela-

onship between Facebook use and academic achievement and the hours spent studying is sustained regardless of student status, faculty and gender.

More Facebook non-users spend 16 or more hours per week in paid work as Facebook users, and more Facebook users reported being involved in extra-curricular activities. It can be assumed that these individuals use Facebook to maintain and expand their social networks, and with help organise extra-curricular activities. More Facebook non-users reported working more hours per week in paid work as Facebook users. It can be concluded that non-users are perhaps too busy to engage in and maintain their Facebook profile.

Results also indicate that Facebook use does not suggest any cause for moral panic. Most students reported that they did not encounter any trouble in using Facebook. Namely, the majority of Facebook users reported that Facebook did not affect their academic achievement, because they did not use it frequently enough for such an effect to occur. The majority of FB users who reported that FB had a negative impact on their academic achievement emphasised the lack of time for studying. Those who reported that Facebook did have a positive effect pointed out the usefulness of FB as a networking tool for studying purposes.

A key finding of this study is that the data shows a statistically significant relationship between Facebook use and academic achievement. Facebook users reported a lower mean of grades and, on average, fewer hours per week spent studying than BF non-users. The current study is not implicating Facebook as the root of any evil, or that if students use Facebook, their academic achievement may suffer.

Our study also shows that Facebook is a tool to avoid studying, instead of actually doing school work. Hence, students tend to purposefully demarcate boundaries to keep these two aspects separate.

The comparison of our findings with the findings of the existing research (eg. Kirschner and Karpinski, 2010; Lewis and West, 2009; Pempek et al., 2009) shows that students in Slovenia do not differ substantially from Anglo-American students. This can be explained by the globalisation processes that more or less unify consumer behavior and lifestyles in the developed world.

The study also has several limitations that provide opportunities for further work. Many limitations exist in the current study beginning with the sample being drawn from a population of students at a large public University of Ljubljana. The results may not apply to the students of other Slovene universities. Future studies should be longitudinal in nature. A longitudinal study can provide researchers with the opportunity to examine whether participants' perceptions of Facebook undergo any changes. Future research should also be focused on university teachers in order to better understand their effect on the learning process.

LITERATURA

1. Bambina, A. (2007). Online social support. Youngstown, NY: Cambria Press.
2. Bosch, T.E. (2009). Using online social networking for teaching and learning. *Communicatio*, 35, št. 2, str. 185–200.
3. Christofides, E., Muise, A., Desmarais, S. (2009). Information disclosure and control on Facebook. *CyberPsychology & Behavior*, 12, št. 3, str. 341–345.
4. Educause (2006). Things you should know about Facebook. Educause Learning Initiative. Pridobljeno dne 30.12.2012 s svetovnega spleta: <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7017.pdf>.
5. Ellison, N.B., Steinfield, C., Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook "Friends". *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12, št. 4, str. 1143–1168.
6. Foon Hew, K. (2011) Students' and teachers' use of Facebook. *Computers in Human Behavior*, 27, št. 2, str. 662–276.
7. Golder, S.A., Wilkinson, D., Huberman, B.A. (2007). Rhythms of social interaction. V: Steinfield, C., Pentland, B.T., Ackerman, M., Contractor N. (ur.) *Communities and technologies 2007*. London: Springer-Verlag, str. 41–66.
8. Joinson, A.N. (2008). "Looking at", "Looking up" or "Keeping up with" people V: Proceedings of the 26th Annual SIGCHI Conference. New York: ACM, str. 1027–1036.
9. Kirschner, P.A., Karpinski, A.C. (2010). Facebook and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26, št. 6, str. 1237–1245.
10. Kolek, E.A., Saunders, D. (2008). Online disclosure. *NASPA Journal*, 45, št. 1, str. 1–25.
11. Lampe, C., Ellison, N., Steinfield, C. (2007). A familiar Face(book). V: Proceedings of the 26th Annual SIGCHI Conference. New York: ACM, str. 435–444.
12. Lewis, J., West, A. (2009). "Friending": London-based undergraduates' experience of Facebook. *New Media & Society*, 11, št. 7, str. 1209–1229.
13. Madge, C., Meek, J., Wellens, J., Hooley, T. (2009). Facebook, social integration and informal learning at university. *Learning, Media & Technology*, 34, št. 2, str. 141–155.
14. Mazer, J.P., Murphy, R.E., Simonds, C.J. (2009). The effects of teacher self-disclosure via Facebook on teacher credibility. *Learning, Media and Technology*, 34, št. 2, str. 175–183.
15. Miles, S. (2000). Youth lifestyles in a changing world. Buckingham: Open University Press.
16. Muise, A., Christofides, E., Desmarais, S. (2009). More information than you ever wanted. *CyberPsychology & Behavior*, 12, št. 4, str. 441–444.
17. Munoz, C., Towner, T. (2009). Opening Facebook. V: Gibson, I. (ur.) *Proceedings of SITTE conference*. Chesapeake: AACE, str. 2623–2627.
18. Ophus, J.D., Abbitt, J.T. (2009). Exploring the potential perceptions of social networking systems in university courses. *Journal of Online Learning and Teaching*, 5, št. 4, str. 639–648.
19. Orr, E.S., Sisic, M., Ross, C., Simmering, M.G., Arseneault, J.M., Orr, R.R. (2009). The influence of shyness on the use of Facebook in an undergraduate sample. *CyberPsychology & Behavior*, 12, št. 3, str. 337–340.
20. Pempek, T.A., Yermolayeva, Y.A., Calvert, S. (2009). College students' social networking experiences on facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30, št. 3, str. 227–238.
21. Ross, C., Orr, E.S., Sisic, M., Orr, M.J. (2009). Personality and motivations associated with Facebook use. *Computers in Human Behavior*, 25, št. 2, str. 578–586.
22. Selwyn, N. (2009). Faceworking. *Learning, Media and Technology*, 34, št. 2, str. 157–174.
23. Sheldon, P. (2008a). Student favourite: Facebook and motives for its use. *Southwestern Mass Communication Journal*, 23, št. 2, str. 39–53.
24. Sheldon, P. (2008b). The relationship between unwillingness-to-communicate and students' Facebook use. *Journal of Media Psychology*, 20, št. 2, str. 67–75.
25. Socialna omrežja 2011 (2011). Pridobljeno dne 30.01.2013 s svetovnega spleta: http://www.ris.org/db/13/12076/RIS%20poro%C4%8Dila/Socialna_omrezja_2011/?&p1=276&p2=285&p3=1318.

26. Urista, M.A., Dong, Q., Day, K.D. (2009). Explaining why young adults use MySpace and Facebook through uses and gratifications theory. *Human Communication*, 12, št. 2, str. 215–229
27. West, A., Lewis, J., Currie, P. (2009). Students' Facebook "Friends". *Journal of Youth Studies*, 12, št. 6, str. 615–627.
28. Wise, L.Z., Skues, J., Williams, B. (2011). Facebook in higher education promotes social but not academic engagement. V: *Changing demands, changing directions*. Pridobljeno dne 30.12.2012 s svetovnega spleta: <http://www.ascilite.org.au/conferences/hobart11/downloads/papers/Wise-full.pdf>.
29. Young, A.L., Quan-Haase, A. (2009). Information revelation and internet privacy concerns on social network sites: A case study of Facebook. V: *Proceedings of the fourth international conference CT*. NY: ACM, str. 265–274.

Dr. Karmen Erjavec (1971), redna profesorica za komunikologijo na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani.

Naslov: Topniška 45, 1000 Ljubljana, Slovenija; Telefon: (+386) 01 580 52 64

E-mail: karmen.erjavec@fdv.uni-lj.si